

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 4Co/225/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1213206792
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Valéria Kleinová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2019:1213206792.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Valérie Kleinovej a sudcov Mgr. Ingrid Degmovej Pospíšilovej a JUDr. Anny Kašajovej v právnej veci žalobcu: O. Q., L.. XX.XX.XXXX, J. Š. XX, L., zastúpený Advokátskou kanceláriou STOKLASOVÁ & STOKLASOVÁ, s.r.o., Farská 25, Nitra, proti žalovanému: Slovenská republika - Slovenská správa ciest, so sídlom Miletičova 19, Bratislava, IČO 003 328, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 27.493,24 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II zo dňa 7. marca 2017 č.k. 19C 63/2013-287 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalobca má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 27.493,24 eur s úrokom z omeškania 9% ročne zo sumy 13.746,62 eur od 12.03.2012 do zaplataenia, 8,75 % ročne zo sumy 12.240,14 eur od 01.02.2013 do zaplataenia a 5,75 % ročne zo sumy 1.506,48 eur od 12.03.2013 do zaplataenia, všetko do troch dní od jeho právoplatnosti a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100%.

2. Vychádzal zo žaloby žalobcu, ktorou sa domáhal proti žalovanému zaplataenia priznanej istiny s príslušenstvom titulom vydania bezdôvodného obohatenia vzniknutého podľa žalobcu tým, že žalovaný užíva jeho majetok. Žalobca ako prostriedok procesného útoku použil skutkové tvrdenia, že je od roku 2007 v celosti vlastníkom nehnuteľností nachádzajúcich sa v katastrálnom území X., obec Nitra, zapísaných na LV č. XXXX a to pozemku registra C, parc. č. XXXX/X - orná pôda o výmere 69 285 m², pozemku registra E, parc. č. XXXX/X - orná pôda o výmere 1.288 m². Tiež uviedol, že na časti uvedených nehnuteľností je postavená cesta I/64 Nitra Dražovce, časť Nitra X. - Š., ktorá je vo vlastníctve štátu a v správe Slovenskej správy ciest. Tvrdil, že časť nehnuteľností v jeho vlastníctve je užívaná žalovaným vo výmere 1.737 m². Na týchto zabratých pozemkoch nie je podľa žalobcu zriadené zákonné, ani vecné bremeno v prospech žalovaného a žalovaný s ním nemá uzatvorenú ani nájomnú zmluvu, preto pozemky užíva bez právneho dôvodu. Od kúpy pozemkov v roku 2007 sa snažil vyriešiť danú situáciu so žalovaným, ale k uzavretiu kúpnej, resp. nájomnej zmluvy neprišlo, pričom žalovaný mu ani žiadnu náhradu za ich užívanie neuhradil. Výšku bezdôvodného obohatenia si vyčíslil podľa znaleckého posudku znalca W.. G. C., č. 132/2011, zo dňa 14.11.2011, podľa ktorého je hodnota nájmu 7,914 eur/m² za rok. Pri výmere 1.737 m² bezdôvodné obohatenie predstavuje za obdobie od 12.03.2011 do 12.03.2013 žalovanú sumu. Súčasne žiadal zaviazat' žalovaného na náhradu trov konania.

3. Poukázal na to, že žalovaný ako prostriedok procesnej obrany použil skutkové tvrdenia popierajúce tvrdenia žalobcu. K veci uviedol, že je majetkovým správcom majetku štátu - cesty I/64 v katastrálnom území X.. V rámci realizácie predmetu činnosti vyporiadava majetkovo-právne pozemky, ktoré boli v minulosti zastavané cestami I. triedy a v čase realizácie výstavby neboli majetkovo-právne vyporiadané. Tiež uviedol, že v roku 2006 dal vypracovať geometrický plán č. 95/2006 na určenie vlastníckych práv k nehnuteľnostiam parc. č. XXXX/X-XX, zastavaných cestou I/64 Drážovce - Nitra v minulosti nevyporiadaných. Jedným z pôvodných vlastníkov dotknutých pozemkov bol B. J., bytom D. XX/E, Y., ktorému dňa 06.11.2006 zaslal návrh kúpnej zmluvy, predmetom ktorej bol výkup časti pozemkov zapísaných na LV č. XXXX - parcely KN-C parc. č. XXXX/X o výmere 1164 m² a pozemku KN-E parc. č. XXXX/X o výmere 573 m². Kúpna cena vykupovaných nehnuteľností bola stanovená znaleckým posudkom č. 161/2006 na sumu 233,28 Sk/m², spolu na sumu 405 207,- Sk (13 450,41 eur). B. J. mu vtedy listom zo dňa 22.11.2006 oznámil, že jeho zmluvná voľnosť je obmedzená, nakoľko uzatvoril so žalobcom zmluvu o budúcej kúpnej zmluve a odporučil mu obrátiť sa na žalobcu s tým, že jeho možnosť podpísať kúpnu zmluvu závisí od stanoviska žalobcu k zamýšľanému prevodu. Listom zo dňa 15.12.2006 požiadal žalobcu o stanovisko k uzavretiu kúpnej zmluvy s B. J.. V odpovedi zo dňa 15.01.2007 mu bolo oznámené, že kúpa pozemkov od p. J. značne pokročila a za účelom komplexného riešenia dopravnej situácie v danej lokalite bolo navrhnuté osobné stretnutie. V roku 2010 žalovaný zabezpečoval vypracovanie projektovej dokumentácie pre pripravovanú stavbu „Cesta I/64 Dražovce - rozšírenie cesty“, súčasťou ktorej je aj geometrický plán, ktorým sa stanovil rozsah záberu pozemkov pre pripravovanú stavbu. V tomto prípade geometrický plán riešil záber pozemkov už zastavaných cestou, ako aj zábery pozemkov pod plánovaným rozšírením cesty. V dobe od 26.04.2010 do 05.06.2013 žalobca žiadal vysporiadanie pozemkov zastavaných existujúcou cestou za cenu stanovenú znaleckým posudkom č. 132/2011 vypracovaným znalcom W.. G. C., ktorý stanovil cenu na sumu 88,74 eur/m². Vysporiadanie pozemkov za uvedenú cenu nebolo akceptované. Tiež uviedol, že pozemky nevyporiadané sa vysporiadávajú postupne podľa finančných prostriedkov, ktoré sú mu ročne pridelované zo štátneho rozpočtu formou kúpnych zmlúv. Žalovaný žalobcovi zaslal dňa 26.03.2013 návrh kúpnej zmluvy č. XXX/XXXX/XXXX S. Č.. XXX/XXXX/XXXX na majetkovoprávne vysporiadanie pozemkov pre stavbu „Cesta I/64 Nitra - Drážovce“, predmetom ktorej bol prevod pozemkov pod existujúcou cestou aj pod pripravovaným rozšírením cesty. Kúpna cena bola stanovená na sumu 15,49 eur/m² podľa znaleckého posudku č. 10/2013, vyhotoveného znalcom W.. N.E. Y.. Žalobca nesúhlasil s kúpnu cenou a požadoval 88,74 eur/m². Žalovaný nesúhlasil s cenou nájomného a odmieta ho. Mal za to, že nie je naplnený ani jeden z dôvodov znenia ustanovenia § 451 Občianskeho zákonníka, predpokladom ktorého podľa neho je, že žalovaný získa hodnotu alebo plnenie, na ktoré nemá právny nárok. Tvrdil, že ako správca majetku štátu - ciest 1. triedy nemôže získať majetkový prospech už z dôvodov uvedených v § 2 ods. 2 Zákona č. 278/1993 Zb. o správe majetku štátu, podľa ktorého správca nemôže nadobúdať majetok do svojho vlastníctva. Pri svojej činnosti nikdy nezískal žiadnu hodnotu alebo plnenie ako majetkový prospech, pretože pozemky neužíva a ani nepoberá z užívania úžitky. Pozemky sa užívajú akú súčasť cesty 1. triedy a nemôžu byť užívané na iné účely ako cesta. Namietal, že nie je vlastníkom, ale len správcom komunikácií 1. triedy, ktoré podľa § 3d Zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách sú majetkom štátu. Podľa projektovej dokumentácie z roku 1969 bola štátna cesta I/64 Nitra - Drážovce opravovaná a rozširovaná do dnešnej podoby, pričom došlo k zabratiu pozemkov v súčasnom vlastníctve žalobcu a aj iných vlastníkov. Po roku 1969 sa ešte nevyžadoval súhlas vlastníka na zásahy do pozemkov pre rozširovanie ciest. Povinnosť vykonávať správu ciest 1. triedy mu vyplýva z § 3d ods. 5, písm. b/ Cestného zákona a § 21 zákona o rozpočtových pravidlách. Na základe týchto skutočností mal za to, že žalobca neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal, v čom malo z jeho strany dôjsť k bezdôvodnému obohateniu. Žiadal žalobu ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietnuť. Náhradu trov konania si neuplatnil.

4. Súd prvej inštancie vo veci dňa 14.11.2013 pod č.k. 19C/63/2013-206 vyniesol rozsudok, ktorým žalobu zamietol a nepriznal žalovanému náhradu trov konania. Voči rozsudku podal včas prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie žalobca, keď odvolací Krajský súd v Bratislave uznesením č.k. 4Co/179/2014-235 zo dňa 30.09.2016 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Vo svojom rozhodnutí vyslovil právny názor, že súdna prax pri rozhodovaní v obdobných veciach má na zreteli komplexnosť a neoddeliteľnosť pozemkov vo vlastníctve žalobcu so spoločným využitím na jeden účel a teda za daného stavu nevyužitelnosť pre žalobcu v rámci nemožnosti nakladania s nimi. V zmysle súdnej praxe dochádza k vzniku bezdôvodného obohatenia u žalovaného na úkor žalobcu spočívajúceho v získaní majetkovej hodnoty subjektom pozemky užívajúcim bez poskytnutia náhrady, pretože majetkovú hodnotu nezískava len ten, komu sa

zvýšili aktíva, alebo znížili pasíva, ale aj ten, komu sa neznížili aktíva, hoci by sa inak, ak by existoval právny titul na plnenie, majetkový stav zmenšil, pretože za prijímané plnenie (užívanie pozemkov) by musel poskytovať náhradu. Keďže príjemca takéhoto plnenia, t. j. umožnenia užívania pozemkov nemôže takéto plnenia vrátiť, je povinný nahradiť bezdôvodné obohatenie vo forme peňažnej náhrady podľa § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Žalobca nemôže s pozemkom nakladať spôsobom vlastníctvu vecí podľa zákona prislúchajúcim z dôvodu cesty na ňom, keď vlastník je podľa § 123 Občianskeho zákonníka v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním. Vlastnícke právo ako právo výsostné zaručuje vlastníkovi veci všeobecné, priame panstvo nad vecou, lebo dáva vlastníkovi moc, aby podľa vlastnej vôle s vecou nakladal. Ide o právo absolútne, pôsobiace proti všetkým a zodpovedá mu povinnosť všetkých ostatných nerušiť vlastníka vo výkone svojho vlastníckeho práva k veci.

5. Následne sa súd prvej inštancie opätovne oboznámil s dôkazmi vykonanými v konaní a to výsluchom žalobcu, výpisom z LV č. XXXX, výzvou na vysporiadanie pozemkov zo dňa 04.05.2012, stanoviskom žalovaného k majetkovoprávnemu vysporiadaniu pozemkov zo dňa 11.08.2010, vyčíslením náhrady za užívanie pozemkov pod cestou zo dňa 05.02.2013, znaleckým posudkom č. 132/2011, žiadosťou o súhlasné stanovisko s odpredajom pozemkov zo dňa 15.12.2006, geometrickým plánom a výkazom výmer, zriaďovacou listinou žalovaného, návrhom kúpnej zmluvy zo dňa 06.011.2006, vyjadrením p. J.Š. k návrhu kúpnej zmluvy, stanovisko spoločnosti K-CERO k odpredaju časti parciel pod štátnou cestou, korešpondenciou predchádzajúcou vypracovaniu návrhu kúpnej zmluvy, návrhom kúpnej zmluvy zo dňa 22.03.2013, kúpnu zmluvou, ktorou žalobca nadobudol do vlastníctva pozemky, znaleckým posudkom č. 10/2013, znaleckým posudkom č. 79/2013, stanoviskom k funkčnému využitiu pozemkov zo dňa 19.10.2011, snímkou z katastrálnej mapy, fotokópiou územného plánu mesta Nitra, inzerátmi z realitných kancelárií o hodnote pozemkov v uvedenej lokalite určených na predaj, rešeršou internetovej stránky realitnej kancelárie, výzvou na podnet na preskúmanie metodiky a správnosti pri vyhotovení znaleckých posudkov z 02.09.2013, podnetom na výkon dohľadu z 27.09.2013, kúpnu zmluvou medzi predávajúcim B. J. a kupujúcim O. Q., návrhom na vklad do katastra - zrýchlený vklad, pričom z výpovede žalobcu zistil, že pozemky parcely č. XXXX/X S. XXXX/X v k. ú. X. kupoval cca v roku 2007. Išlo o veľké výmery pozemkov, z ktorých len čiastočne pod cestu zasahovali výmery 1164 m² a 573 m², čo je menej ako 2,5% z celkového objemu pozemkov. Predávajúci to predával ako celok. V čase kupovania pozemkov vedel od predávajúceho, že na pozemkoch je zriadená cesta. Pozemky kupoval ako dlhodobú investíciu, lebo podľa územného plánu tam mala byť výstavba a vybavenosť do výšky 6 podlaží na seba ako občan, neskôr ich vložil do svojej firmy, na ktorú má živnosť. V rámci tejto živnosti okrem podnikania s kožušinami a kožou má živnostenské oprávnenie na realitnú činnosť od roku 1996. Čo sa týka nadobudnutia resp. odpredaja zastavaných pozemkov žalovanému prebiehali medzi nimi rokovania, avšak nikdy sa nevedeli ustáliť na zodpovedajúcej kúpnej cene za m² pozemku.

6. Z výpisu z LV č. XXXX Správy katastra nehnuteľností pre okres Nitra, katastrálne územie X. súd prvej inštancie zistil, že žalobca je okrem iných parciel výlučným vlastníkom parc. č. XXXX/X - orná pôda vo výmere 69285 m² a parc. č. XXXX/X - orná pôda o výmere 1288 m². Z kúpnej zmluvy uzavretej dňa 02.04.2007 zistil, že žalobca touto kúpnu zmluvou nadobudol do vlastníctva od predávajúceho B. J. nehnuteľnosti v kat. území X., obec Nitra, okrem ďalších parciel aj parc. č. XXXX/X - orná pôda o výmere 71621 m² a parc. č. XXXX/X - orná pôda o výmere 1196 m². Z projektovej dokumentácie, výkazov výmer a technickej správy zo dňa 15.03.1969 zistil, že štátna cesta I/64 Nitra - Drážovce už bola vybudovaná a bola na nej v roku 1968 plánovaná jej oprava v rozsahu vyspravenia výtlkov, vyčistenia a prehĺbenia priekop v potrebných miestach. Čo sa týka námietky pasívnej legitimácie žalovaného poukázal na rozhodnutie NS SR č. 3SŽP/52/2009, v ktorom k objasneniu pojmu vlastníka pozemku poukazuje na § 39 ods. 2 stavebného zákona, kde sa objasňuje, že pod pojmom vlastník pozemku je možno rozumieť aj správcu pozemku vo vlastníctve štátu. Mal za to, že žalovaný je v tomto konaní vecne pasívne legitimovaným subjektom. Vychádzal z judikatúry z roku 2008 - 2009, kedy súdna prax v obdobných veciach dospela k záverom, na základe ktorých bolo žalobám o vydanie bezdôvodného obohatenia vyhovie (rozhodnutia KS Prešov 7Co/19/2013 z 23.05.2013, 3Co/7/2014 z 02.04.2014, rozhodnutie NS SR 4Cdo/52/2009, keď rovnako aj Ústavný súd túto problematiku riešil pod sp. zn. III.US 237/2009).

7. Vo veci rozhodol právne ju posúdiac podľa ust. § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 454 OZ, § 107 ods. 1 OZ, § 3 ods. 1 OZ a § 1 ods. 2 Zákona č. 135/1961 Z. v znení neskorších predpisov.

8. Z vykonaného dokazovania mal nepochybne preukázané, že žalobca nadobudol do svojho vlastníctva v roku 2007 nehnuteľnosti v katastrálnom území X., obec Nitra, zapísaných na v LV č. XXXX „C“ KN parc. č. XXXX/X ornej pôdy o výmere 71621 m² a „E“ KN parc. č. XXXX trvalých trávnych porastov o výmere 929 m², parc. č. XXXX/X ornej pôdy o výmere 1196 m², parc. č. XXXX/X ornej pôdy o výmere 515 m² a parc. č. XXXX/X ornej pôdy o výmere 2.734 m². Na pozemkoch parc. č. XXXX/X S. XXXX/X je sčasti vybudovaná cesta I/64, plocha zabratých pozemkov je vo výmere 1.737 m². Z vyjadrenia žalovaného mal nesporné, že žalovaný investuje finančné prostriedky do údržby tejto nehnuteľnosti. Pozemky boli zastavané pred rokom 1968. Vyhodnotil, že žalovaný však v tejto časti svojej procesnej obrany neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal pôvodné dôkazy týkajúce sa výstavby pozemnej komunikácie, od ktorej žiadal určiť začatie plynutia lehoty na vydanie bezdôvodného obohatenia, keď mal za to, že technická správa z 15.12.1968 a výkaz výmer z 15.03.1969, vzorový priečny rez štátnej cesty I/64 Nitra - Dražovce legálnosť stavby nepreukazujú. Stotožnil sa s argumentáciou odvolacieho súdu vyslovenou v uznesení, ktorým zrušil prvostupňové rozhodnutie, ako aj s argumentáciou NS SR v rozsudku 4Cdo 52/2009, ktorý sa zaoberal náhradou za užívanie pozemkov verejnosťou, pričom zdôvodnil aký je obsah užívania cudzieho pozemku subjektom verejného práva, ktorý plní svoje verejné funkcie a povinnosti, vyplývajúce v danom prípade z ustanovenia § 3d Zákona č. 135/1961 Zb.. NS SR tiež konštatoval, že ak takýto pozemok nebol vo verejnom záujme vykúpený alebo vyvlastnený a nebol preukázaný súhlas vlastníka pozemku, prislúcha pri faktickom obmedzení vlastníckeho práva vlastníkovi náhrada, pretože užívanie cudzieho majetku bez právneho dôvodu je spojené s povinnosťou vydať bezdôvodné obohatenie podľa § 451 OZ. Obmedzenie vlastníckeho práva jednotlivca vo verejnom záujme zakladá právo na náhradu, pretože je rozumné a spravodlivé, aby jednotlivcovi bolo obmedzenie kompenzované tým subjektom, v prospech ktorého k obmedzeniu dochádza (t.j. spoločnosťou cez štát, obec, atď.). Nemožno spravodlivo požadovať, aby „náklady“ spoločnosti niesol len jednotlivec, ktorého právna (vlastnícka) sféra je obmedzovaná. Poukázal na to, že aj ústavný súd ČR v Náleze II.ÚS 325/2000 konštatoval, že ak vlastníka pozemnej komunikácie postaví túto na cudzom pozemku bez súhlasu jeho vlastníka, ide o stavbu zriadenú neoprávnene a štátu užívaním tohto pozemku (bez právneho dôvodu) vzniká majetkový prospech a záväzok z bezdôvodného obohatenia. Právne posúdil, že nepriamo týmito argumentáciami prisvedčuje aj to, že zákonom č. 368/2013 Z.z., účinným od 01.12.2013 bol novelizovaný cestný zákon a touto novelou bola stanovená možnosť vyvlastnenia pozemkov pod jestvujúcimi cestami (ak nedôjde k ich výkupu). Ak by štát mohol bezplatne takéto pozemky užívať, vyslovil názor, že by bolo určite mrhaním verejných financií (a peňazí daňových poplatníkov), aby tieto boli použité na výkup alebo vyvlastnenie takýchto pozemkov. V konaní mal tiež za preukázané, že žalobca sa výkupu svojich pozemkov pod cestou nikdy nebránil, avšak za primeranú cenu. Žalovaný už v r. 2006 (a aj v súčasnosti) deklaruje záujem o kúpu pozemkov, avšak za cenu mnohonásobne nižšiu, akú je žalobca ochotný akceptovať a považovať za cenu primeranú (§ 2 Vyhlášky č. 492/2004 Z.z.). S poukazom na vyššie uvedené, zistený skutkový stav a zákonné ustanovenia dospel súd prvej inštancie k záveru, že žalobca sa domáha vydania bezdôvodného obohatenia za obdobie od 12.03.2011 do 12.03.2013, t. j. za obdobie nepremičané, pričom uplatnená suma je vyčíslená znaleckým posudkom, ktorý súd prvej inštancie v tomto smere akceptoval a priznal žalobcovi sumu vyčíslenú podľa znaleckého posudku znalca W. G. C., č. 132/2011, zo dňa 14.11.2011. Pri výmere zabratej plochy pozemkov vo výmere 1.737 m² bezdôvodné obohatenie predstavuje za obdobie od 12.03.2011 do 12.03.2013 žalovanú sumu, ktorú súd prvej inštancie žalobcovi v plnom rozsahu priznal.

9. Ohľadom príslušenstva rozhodol súd prvej inštancie podľa ust. § 517 ods. 1 veta prvá. Ods. 2 OZ v spojení s ust. § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia OZ v platnom znení. Žalobcovi priznal úrok z omeškania vo výške, ktorá zodpovedá výške základnej úrokovej sadzby ECB a percentuálnym bodom za obdobie od 11.03.2011 do 12.03.2013.

10. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa ust. § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z.z. (Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) a § 255 ods. 1 CSP vzhľadom na plný úspech žalobcu v konaní.

11. Proti tomuto rozsudku podal riadne a včas odvolanie žalovaný a žiadal ho zrejme zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, hoci uviedol, že žiada konanie zastaviť. Vyjadril názor, že z ust. § 451 ods. 2 OZ vyplýva, že základným predpokladom vzniku zodpovednosti za vydanie bezdôvodného obohatenia je tá skutočnosť, že žalovaný získal určitú hodnotu alebo plnenie, na ktoré nemá právny nárok, pričom žalovaný pri činnosti spojenej so správou a údržbou cesty vybudovanej na pozemkoch žalobcu nikdy nezískal žiaden majetkový prospech. Uviedol tiež, že sa mu aktíva nezvýšili a tieto sa mu znížila, keďže si je vedomý povinnosti vyplatiť žalobcovi kúpnu cenu, na ktoré argumenty

súd prvej inštancie nereflektoval. Vytkol súdu prvej inštancie, že bezdôvodné obohatenie posudzoval ako nezaplatené nájomné, keď nájomný vzťah v zmysle ust. § 663 a nasl. OZ predstavuje dočasné užívanie pozemku, ktorý je možné ukončiť spôsobmi podľa ust. § 676 a nasl. OZ, keď v prípade pozemku zastavaného cestou ide o trvalý záber pod líniovou stavbou a nie je možné ho uvoľniť. Upozornil, že za pozemky nedostáva nájomné a ani iné úžitky. Tvrdil, že nie je užívateľom, pretože pozemky neužíva spôsobom popísaným v ust. § 663 OZ. Vyjadril názor, že ide o stavbu na cudzom pozemku, v ktorom prípade v zmysle ust. § 135 ods. 3 OZ je možné zriadiť aj vecné bremeno za náhradu. Poukázal na analógiu so zákonom č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako aj na analógiu so zákonom č. 639/2004 Z.z. o Národnej diaľničnej spoločnosti a o zmene a doplnení zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon), hoci si je vedomý toho, že uvedené právne normy sa nevzťahujú na pozemky zastavané cestami I. triedy. Mal za to, že aj cesty I. triedy sú stavbami vo verejnom záujme, rovnako ako cesty vo vlastníctve obcí, vyšších územných celkov a diaľničnej spoločnosti. Nespochybnil vlastníctvo žalobcu k zastavaným pozemkom a nenamietal zákonný spôsob ich nadobudnutia a vyjadril svoju snahu vysporiadať sa s ním dohodou, keď v minulosti predložil žalobcovi návrh kúpnej zmluvy podľa znaleckého posudku W. Y., na ktorý mal vyčlenené finančné prostriedky, ktorý návrh však žalobca neakceptoval. Dal do pozornosti, že je štátnou rozpočtovou organizáciou, viazanou príjmami a výdavkami na štátny rozpočet a musí dodržiavať ustanovenia zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, v zmysle ktorých nie je oprávnený zaväzovať sa k takým úhradám, ktoré nemá zabezpečené v rozpočte na bežný rozpočtový rok a zaťažuje sa tým ďalší rozpočtový rok V opačnom prípade by išlo o porušenie finančnej disciplíny. Žalobcom požadovanú cenu označil za neprimeranú už aj vzhľadom na cenu pozemkov, ktoré vykupuje v okolí. Opätovne poukázal na to, že žalobca pozemky kupoval v čase, keď na nich cesta bola vybudovaná a išlo tak o pozemok, ktorého účel využitia bol dlhodobo predurčený. Jeho hodnota teda bola týmto limitovaná a žalobca ho nadobudol s obmedzeným rozsahom práv. V čase kúpy si bol vedomý toho, že ide o obmedzenie trvalé. Vymáhanie bezdôvodného obohatenia po tom, ako odmietol uzavretie kúpnej zmluvy s kúpnou cenou obvyklou v čase tejto ponuky v mieste, kde sa pozemky nachádzajú, označil za rozporné s dobrými mravmi. Hodnotu pozemkov podľa žalobcom doloženého znaleckého posudku označil za neprimeranú. Poukázal na ním predložený znalecký posudok znalca W. Y., ktorý však súd prvej inštancie neakceptoval. Poukázal tiež na to, že žalobca už inicioval ďalšie súdne konanie, predmetom ktorého je vydanie bezdôvodného obohatenia za ďalšie časové obdobie.

12. Žalobca v rámci svojej odvolacej repliky realizovanej prostredníctvom svojho právneho zástupcu písomným podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 29.05.2017 žiadal napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť, nakoľko súd prvej inštancie rozhodol podľa neho v zmysle aktuálnej súdnej judikatúry. Namietal správnosť odvolacích argumentov žalovaného o znížení jeho aktív v dôsledku uhradenia kúpnej ceny, keďže k uzavretiu kúpnej zmluvy nedošlo. Absurdnosť právnej argumentácie ohľadom trvalej obsadenosti daných pozemkov videl v tom, že podľa nej by vlastníak v prípade dočasného obmedzenia výkonu vlastníckeho práva mal byť odškodnený a v prípade trvalého obmedzenia nie. Poukázal na zvyšovanie aktív žalovaného z dôvodu vyberania cestného mýta a daní z motorových vozidiel. V tomto smere poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/7/2014, podľa ktorého nie je dôvodom pre ukrátenie vlastníka to, že ide o využívanie pozemku pre všetky. Vyjadril názor o nemožnosti aplikácie ust. § 135c OZ, nakoľko uvedené nie je predmetom konania. Rovnako tak odkaz žalovaného na zákon č. 66/2009 Z.z. a zákon č. 639/2004 Z.z. nie je podľa jeho názoru relevantný. Namietal tiež tvrdenie žalovaného, že jeho nárok je v rozpore s dobrými mravmi, keď naopak podľa jeho názoru rozporná s dobrými mravmi je nečinnosť žalovaného, pričom poukázal na odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Cdo 7/2014. Uviedol, že žalovaný inicioval dňa 20.05.2014 vyvlastňovacie konanie, ktorý návrh vzal po dvoch rokoch späť z dôvodu nejakej zmeny rozsahu pripravovanej stavby, ktorý počín podľa neho neguje možnosť odvolávania sa na dobré mravy, keďže sám žalovaný udržiava stav, že bez jeho súhlasu užíva pozemok v jeho vlastníctve. Vo vzťahu k posudku W. Y. uviedol, že predmetom konania je vydanie bezdôvodného obohatenia spočívajúceho v neuhradenom nájomnom a nie úhrada kúpnej ceny, navyše bol vypracovaný bez územnoplánovacej informácie Mesta Nitra o funkčnom využití pozemku, preto ide o pozemok rozporný s legislatívou. Žalovaný síce sporoval výšku obvyklého nájmu, avšak jej odlišnú výšku nepreukázal. Popretie jeho tvrdenia žalovaným preto označil za procesne neúčinné.

13. Žalovaný vo svojej písomnej odvolacej replike doručenej súdu prvej inštancie dňa 16.06.2017 zotrval na znení svojho odvolania proti napadnutému rozsudku s tým, že nezískava žiaden majetkový prospech v súvislosti s pozemkom žalobcu, keď stavba pozemnej komunikácie nebola zriadená neoprávnené, nakoľko súhlas žalobcu ako vlastníka nemohol získať, keďže v čase výstavby cesty nebol vlastníkom dotknutého pozemku. Vyjadril svoje uvedenie si, že pozemok musí od žalobcu vykúpiť, keď k uzavretiu kúpnej zmluvy doposiaľ nedošlo pre neakceptáciu jej návrhu žalobcom. Mal za to, že nájomný vzťah nie je nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia. Pripomenul, že žalobca nadobudol pozemky s vedomím o ich zastavanosti cestou. Opakovane poukázal na svoju prepojenosť so štátnym rozpočtom. Trval na tom, že nie je užívateľom pozemkov žalobcu, keď vlastníkom cesty je štát podľa zákona č. 135/1961 Zb. o cestných komunikáciách. Zopakoval svoju odvolaciu argumentáciu o nutnosti analógie so zákonom č. 66/2009 Z.z. alebo so zákonom č. 639/2004 Z.z. Uviedol, že so žiadnym iným vlastníkom pozemkov nevedie súdny spor, pričom jedine žalobca odmietol uzatvorenie kúpnej zmluvy v zmysle jeho návrhu. Žalobca podľa neho porušuje dobré mravy. Opätovne poukázal na znalecký posudok, podľa ktorého dochádza k výkupu pozemkov v danej lokalite, s tým, že znalecký posudok doložený žalobcom oceňuje pozemky neprimerane vysoko.

14. Ďalšie písomné podania v rámci odvolacieho konania podané neboli.

15. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal vec podľa § 379 CSP, § 380 ods. 1 CSP a § 381 CSP bez pojednávania s poukazom na ust. § 385 ods. 1 CSP a postupom podľa § 219 ods. 3 v spojení s § 378 ods. 1 CSP. Dospel k záveru, že odvolanie žalovaného proti rozsudku súdu prvej inštancie nie je dôvodné, keď súd prvej inštancie zistil pre účely rozhodnutia vo veci dostatočne skutkový stav, vykonal dokazovanie správnym smerom a v rozsahu potrebnom z hľadiska skutočností potrebných pre posúdenie žalobcom uplatneného nároku, výsledky vykonaného dokazovania v danej veci správne zhodnotil a na vec aplikoval zodpovedajúce práve normy, ktoré aj správne vyložil. Svoje skutkové a právne závery v napadnutom rozhodnutí aj náležite odôvodnil (§ 220 ods. 2 CSP), z ktorého dôvodu sa odvolací súd s jeho právnymi závermi stotožňuje a konštatuje správnosť jeho dôvodov (§ 387 ods. 2 CSP). Odôvodnenie napadnutého rozsudku považuje odvolací súd za dostatočne vyčerpávajúce a v odvolaní uvádzané argumenty nie sú spôsobilé privodiť iný než napadnutým rozsudkom vyslovený právny záver o dôvodnosti nároku žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia od žalovaného.

16. Odvolací súd poukazuje na odôvodnenie svojho rozhodnutia zo dňa 30.09.2016 č.k. 4Co 179/2014-235, v ktorom z dôvodu hospodárnosti konania poukázal na zaužívanú súdnu prax, podľa ktorej pri rozhodovaní v obdobných veciach je treba mať na zreteli komplexnosť a neoddeliteľnosť pozemkov vo vlastníctve žalobcu so spoločným využitím na jeden účel a teda za daného stavu nevyužitelnosť pozemku v rámci možnosti nakladania s ním, irelevantnosť argumentácie žalovaného o tom, že zo stavby cesty na pozemku žalobcu neprijíma zisk, keď medzi stranami sporu nebolo sporné, že medzi nimi nedošlo k uzavretiu žiadneho právneho úkonu, ktorý by žalovanému umožňoval pozemky vo vlastníctve žalobcu užívať bezplatne a spornou nebola ani skutočnosť, že žalovaný žalobcovi neposkytuje žiadnu odplatu za toto užívanie, nedošlo žiadnym kvalifikovaným spôsobom k zriadeniu vecného bremena a práva vecnému bremenu zodpovedajúcemu. V zmysle súdnej praxe dochádza k vzniku bezdôvodného obohatenia u žalovaného na úkor žalobcu spočívajúceho v získaní majetkovej hodnoty subjektom pozemky užívajúcim bez poskytnutia náhrady, pretože majetkovú hodnotu nezískava len ten, komu sa zvýšili aktíva, alebo znížili pasíva, ale aj ten, komu sa neznížili aktíva, hoci by sa inak, ak by existoval právny titul na plnenie, majetkový stav zmenšil, pretože za prijímané plnenie (užívanie pozemkov) by musel poskytnúť náhradu. Keďže príjemca takéhoto plnenia, t. j. umožnenia užívania pozemkov, nemôže takéto plnenie vrátiť, je povinný nahradiť bezdôvodné obohatenie vo forme peňažnej náhrady podľa ust. § 458 ods. 1 OZ. Žalobca nemôže s pozemkom nakladať spôsobom vlastníctvu veci podľa zákona prislúchajúcim z dôvodu cesty na ňom, keď podľa ust. § 123 OZ je vlastníkom v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním. Vlastnícke právo ako právo výsostné zaručuje vlastníkovi všeobecné, priame panstvo nad vecou, lebo dáva vlastníkovi moc, aby všeobecne podľa vlastnej vôle s vecou nakladal. Ide o právo absolútne, pôsobiace proti všetkým a zodpovedá mu povinnosť všetkých ostatných nerušiť vlastníka vo výkone svojho vlastníckeho práva k veci. V závere zrušujúceho uznesenia odvolací súd uložil súdu prvej inštancie povinnosť riadiť sa všetkými vyššie uvedenými právnymi argumentmi, vychádzať pri novom rozhodovaní vo veci z uvedených výsledkov súdnej praxe a doplniť dokazovanie za účelom ustálenia výšky bezdôvodného obohatenia žalovaného, prípadne sa od ustálenej praxe odchyliť a v takom prípade takýto postup náležite s poukazom na ust. § 220 ods. 3 CSP odôvodniť.

17. Po opätovnom predložení veci súdom prvej inštancie odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní žalovaného proti preskúmanému rozsudku, ktorým súd prvej inštancie taktiež žalobe žalobcu v plnom rozsahu vyhovel, odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie sa jeho intenciami vyslovenými v zrušujúcom uznesení zo dňa 30.09.2016 č.k. 4Co 179/2014-235 v novom konaní dôsledne riadil a na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam, ktoré následne i správne právne posúdil. Taktiež správne právne posúdil rozloženie a unesenie dôkazného bremena sporovými stranami v rámci kontradiktórneho občianskeho súdneho konania v zmysle procesnej úpravy danej CSP.

18. Súd prvej inštancie po zopakovaní a doplnení dokazovania v zmysle pokynov a intencií odvolacieho súdu, ktorými bol v zmysle ust. § 391 ods. 2 CSP viazaný, a po opätovnom právnom posúdení veci žalobe žalobu vyhovel stotožniac sa s argumentáciou vyslovenou napr. v rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 52/2009, ktorý sa zaoberal náhradou za užívanie pozemkov verejnosťou, podľa ktorého v prípade, ak nebol takýto pozemok vykúpený alebo vyvlastnený a nebol preukázaný súhlas vlastníka pozemku na jeho užívanie, prislúcha pri faktickom obmedzení vlastníckeho práva vlastníkovi náhrada, pretože užívanie cudzieho pozemku bez právneho dôvodu je spojené s povinnosťou vydať bezdôvodné obohatenie podľa ust. § 451 ods. 1, 2 OZ. Podľa tohto rozhodnutia obmedzenie vlastníckeho práva jednotlivca vo verejnom záujme zakladá právo na náhradu v záujme kompenzovania obmedzenia tým subjektom, v prospech ktorého k obmedzeniu dochádza. Vychádzal i z Nálezu III.US 237/2009) riešiaceho obdobnú vec.

19. S názorom vysloveným v uvedenom príklade rozhodovacej praxe súdov všetkých stupňov sa stotožňuje aj odvolací súd a konštatuje, že nevidí dôvod na odklon od neho v danom individuálnom prípade. Odklon od takéhoto právneho názoru nevzhladol ani súd prvej inštancie, preto z uvedeného dôvodu, riadiac sa pokynmi zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu, rozhodol v zmysle jeho vysloveného právneho názoru, podľa ktorého je základ nároku žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia od žalovaného jednoznačne daný. Je potrebné uviesť, že žalovaný prostriedky procesnej obrany, t. j. súdnu judikatúru s opačným, prípadne aspoň polemizujúcim právnym názorom súdu prvej inštancie nepredložil.

20. Pokiaľ ide o ustálenie výšky nároku uplatneného žalobou, súd prvej inštancie vychádzal z toho, že žalobca si svoju povinnosť unesenia dôkazného bremena o svojom tvrdení splnil doložením znaleckého posudku č. 132/2011 W.. G. C. o všeobecnej hodnote nájmu v danej lokalite. Žalovaný v konaní neprodukoval dôkaz, ktorým by správnosť jeho záverov vyvrátil, keď k jeho nesprávnosti argumentoval len znaleckým posudkom č. 35/2016 znalca W.. C. Y., ktorý však stanovoval všeobecnú hodnotu nehnuteľnosti podľa vyhlášky č. 492/2004 Z.z. za účelom majetkovoprávneho usporiadania pozemkov trvalo zastavaných cestou, ktorý teda nebol dôkazom preukazujúcim cenu nájmu daného pozemku. Správnosť a relevantnosť dôkazného prostriedku doloženého žalobcom teda nebol spôsobilý vyvrátiť.

21. Pokiaľ ide o jednotlivé odvolacie námietky žalovaného použité v rámci odvolacieho konania, odvolací súd k nim uvádza, že už v zrušujúcom uznesení zo dňa 30.09.2016 č.k. 4Co 179/2014-235 vyslovil jednoznačný právny názor o existencii základu nároku žalobcu uplatneného žalobou (pre prípad, že nedôjde k potrebe odklonu od rozhodovacej súdnej praxe, ku ktorej situácii nedošlo) a nepovažuje za potrebné so žalovaným nanovo polemizovať. V zmysle ustálenej judikatúry Ústavného súdu SR totiž do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV.ÚS 252/O4) a neznamená ani právo na to, aby bolo súdom rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/O4). Žalovaný sa bezdôvodne obohatil aj napriek tomu, že nemá z pozemkov vo vlastníctve žalobcu zisk, keď jeho bezdôvodné obohatenie na úkor žalobcu vzniklo tým, že mu za užívanie pozemkov v jeho vlastníctve neplatí žiadnu náhradu, hoci pri normálnom slede právnych udalostí, t.j. pri existencii právneho titulu na ich užívanie, by náhradu žalobcovi poskytovať musel, čím by sa mu jeho majetkový stav znižoval. Bezdôvodné obohatenie žalovaného je spôsobené neuhradením nájomného, keď za nedôvodný vyhodnotil odvolací súd argument žalovaného o tom, že v danom prípade ide o stav trvalý s nemožnosťou vypovedania, pretože predmetom tohto konania je bezdôvodné obohatenie žalovaného vzniknuté za časovo ohraničené obdobie a do budúcnosti môžu byť právne vzťahy medzi stranami sporu upravené odchylné. Počas relevantného žalovaného obdobia žalovaný pozemky žalobcu jednoznačne bez náhrady užíval, a to tým, že na nich postavil stavbu - cestu, ktorá je v jeho vlastníctve, resp. správe. Týmto je správne právne posúdená i pasívna legitímácia žalovaného v konaní, ktorým je označený

štát, keďže stavba je vo vlastníctve štátu, v konaní zastúpený správcom. Pokiaľ ide o možnosť postupu podľa ust. § 135c ods. 3 OZ, t.j. o možnosť usporiadania vzájomných vzťahov v strán sporu zriadením vecného bremena, odvolací súd uvádza, že takéto usporiadanie vzťahov je možné len na základe iniciovania súdneho konania, ktorého predmetom bude usporiadanie vzťahov podľa ust. § 135c OZ, keď v danom prípade je predmetom konania vydanie bezdôvodného obohatenia, jedine o ktorom je konajúci súd viazaný petitom žaloby oprávnený rozhodovať. V čase rozhodnom, za ktorý žiada žalobca od žalovaného bezdôvodné obohatenie vydať, jednoducho žalovaný právom zodpovedajúcim vecnému bremenu nedisponoval. Aplikácia zákona č. 66/2009 Z.z. a zákona č. 639/2004 Z.z. nie je možná, ako uviedol i sám žalovaný, a to vzhľadom na iný charakter cesty na pozemku žalobcu postavenej, ktorá nie je vo vlastníctve žiadnej obce alebo vyššieho územného celku a nie je ani diaľnicou. Ak žalovaný argumentuje nutnosťou použitia analógie, je potrebné konštatovať, že analógia v právnom štáte nie je prípustná, ak by sa na základe jej použitia porušili práva jednotlivca, keď vlastnícke právo žalobcu je navyše právom výsostným. Vzhľadom na charakter danej problematiky je navyše potrebné zdôrazniť, že daný vzťah má v sebe prvky verejného práva, nakoľko pozemok vo vlastníctve žalobcu je žalovaným využívaný na verejný účel, keď v rámci verejného práva je analógia iuris neobvyklá. Pokiaľ ide o odvoláciu argumentáciu žalovaného týkajúcu sa konania žalobcu v rozpore s dobrými mravmi, odvolací súd ju vyhodnotil taktiež ako nedôvodnú, berúc zreteľ na tú v konaní nespornú skutočnosť, že relevantný pozemok zastavaný pozemnou komunikáciou tvorí len 2,5% plochy nehnuteľností žalobcom v roku 2007 nadobudnutých do vlastníctva, ktoré nebolo možné od ostatných prevádzaných nehnuteľností vzhľadom na ich nedeliteľnosť odčleniť, preto špekuláciu v konaní žalobcu nemožno ustáliť. Navyše je potrebné zdôrazniť, že dobré mravy sú v zmysle OZ len akýmsi mantinelom ohraničujúcim spôsob výkonu práv upravených OZ, avšak nikdy nespôsobujú vznik, zmenu alebo zánik práv alebo právnych vzťahov a teda neboli spôsobilé založiť právny vzťah medzi stranami sporu, na základe ktorého by došlo k založeniu možnosti bezplatného užívania pozemku žalobcu žalovaným.

22. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd vyhodnotil všetky odvolacie námietky žalovaného za nedôvodné a naopak, s odvolacími námietkami žalobcu sa odvolací súd stotožnil. Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

23. O nároku žalobcu na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle zásady úspešnosti v konaní podľa ust. § 255 ods. 1, 2 CSP v spojení s ust. § 378 ods. 1 CSP vzhľadom na jeho plný úspech v odvolacom konaní, keď o výške týchto trov rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením vydaným súdnym úradníkom po právoplatnosti tohto rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (§262 ods. 2 CSP).

24. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).